

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 684
van **WILLEM-FREDERIK SCHILTZ**
datum: 19 juli 2018

aan **PHILIPPE MUYTERS**
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Transitieprioriteit Industrie 4.0 - Stand van zaken

De nota 'Visie 2050: een langetermijnstrategie voor Vlaanderen' werd door de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd op 25 maart 2016. De nota past binnen het voornemen van het Vlaamse regeerakkoord om middels een transversale beleidsnota een langetermijnstrategie uit te werken in functie van het realiseren en versnellen van belangrijke transitie's.

Er worden zeven transitieprioriteiten naar voren geschoven. Deze worden gezien als structurele veranderingen met grote impact die noodzakelijk zijn om de vooropgestelde toekomstvisie te realiseren. Eén van deze transitieprioriteiten betreft "de sprong maken naar de industrie 4.0", die kadert in de fundamentele ommezwaai in de industrie en de maatschappij onder impuls van de digitaliseringsgolf. Begin 2017 werd de startnota goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

In antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 164 van 1 maart 2018 gaf de minister-president een overzicht van de stand van zaken m.b.t. de transitieprioriteit Industrie 4.0.

1. Er werden in 2017 zeven proeftuinen opgestart. Kan de minister deze proeftuinen bijkomend toelichten? Graag per proeftuin een overzicht van:
 - a) inhoudelijke focus (beoogde projecten, sectoren, toepassingen enz...);
 - b) betrokken organisaties;
 - c) totaal toegekende steun en jaarlijkse verdeling gedurende looptijd proeftuin.
2. Werden inmiddels bijkomende proeftuinen opgestart of voorbereid? Zo ja, graag een toelichting.
3. De startnota voorziet onder Actielijn 1 o.a. in de opmaak van een statusrapport Industrie 4.0 in Vlaanderen.

Wat is de stand van zaken? Wanneer zal een dergelijk rapport opgemaakt worden? Wie zal instaan voor de opmaak van dit rapport? Welke aanpak zal hier gevolgd worden?
4. Er zou een inventaris worden opgemaakt van alle in Vlaanderen gesteunde projecten omtrent Industrie 4.0.

Werd dit overzicht reeds opgesteld?

Zo ja, kan de minister dit ter beschikking stellen in antwoord op deze vraag? Hoe evalueert de minister dit? Welke lacunes ziet hij nog?

Zo neen, wanneer zal deze inventaris worden gefinaliseerd?

5. Inzake Actielijn 5 zou in 2018 voortgewerkt worden aan bilaterale samenwerking met Nederland rond 'Smart Industry'.
 - a) Welke samenwerking bestaat heden reeds op dat vlak?
 - b) Welke verdere uitbreiding van de samenwerking wordt beoogd?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Geert Bourgeois (330) en Philippe Muyters (684).

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 684 van 19 juli 2018

van **WILLEM-FREDERIK SCHILTZ**

1. Einde 2017 werden 7 proeftuinprojecten voor Industrie 4.0 goedgekeurd. Ondernemingen kunnen binnen deze proeftuinen kennismaken en experimenteren met nieuwe technologieën. Zo komen innovatieve technologie, kennis en ervaring laagdrempelig en naadloos samen. Er is een ruim en divers aanbod voor Vlaamse kmo's, maar ook grotere organisaties en technologieleveranciers zijn welkom.

Deze eerste reeks van 7 projecten omvat:

- **LIVING LAB INDUSTRIE 4.0 VOOR DE AGROVOEDINGSSECTOR:** biedt een open testfaciliteit aan waar voedingsbedrijven in contact komen met slimme technologie en datamanagement en waar innovatieve ontwikkelingen uit andere sectoren getoond worden.
Uitvoerders: Flanders' FOOD & ILVO
- **CONDITIONEEL EN PREDICTIEF ONDERHOUD & INDUSTRIAL DATA SPACE:** behandelt algemeen predictief onderhoud in een industriële context. Tegelijk is er veel aandacht voor beveiligde platformen voor de uitwisseling van data.
Uitvoerder: LSEC-3IF
- **SMART MAINTENANCE - DATA ANALYTICS OPTIMIZING MACHINE UPTIME:** gaat dieper in op de mogelijkheden van predictief onderhoud bij draaiende machine-onderdelen. De mogelijkheden voor het onderhoud van lagers in een vloot van aandrijflijnen worden toegelicht. De nadruk ligt op datacollectie, visualisatie en interpretatie van gegevens.
Uitvoerders: Flanders Make & imec
- **SMART CONNECTIVITY** toont de mogelijkheden om via netwerken, drones, robots of agv's (automatisch geleide voertuigen) draadloze informatie te verzamelen en te delen binnen een fabriek. Inclusief concrete bouwstenen om geavanceerde dataverbindingen te benutten.
Uitvoerders: imec, Flanders Make & EUKA
- **DIGITALE SERVITISATIE** is een verdienenmodel waarbij digitale diensten gekoppeld worden aan producten. Ontwerpers van fysieke producten vinden in deze proeftuin een toolbox met digitale bouwblokken voor de snelle implementatie van nieuwe diensten. Bedrijven kunnen, alleen of in een lerend netwerk, een eigen 'proof of concept' uitwerken.
Uitvoerder: Sirris
- **OPERATORONDERSTEUNING:** reikt algemene oplossingen aan voor fysieke hulp aan operatoren bij de uitvoering van repetitieve of belastende taken, bv. met robots als assistent. Daarnaast toont deze proeftuin ook oplossingen voor digitale werkinstructies, augmented reality, wearables ...
Uitvoerder: Sirris
- **SMART FACTORIES - COLLABORATIEVE WERKCEL 4.0:** zorgt voor een optimale samenwerking tussen robots en operatoren via gespecialiseerde software. Zowel fysieke belasting als mentale stress wordt gemeten, met het oog op flexibele werkverdelingen.
Uitvoerders: Flanders Make & imec

In de loop van 2018 zijn deze projecten effectief opgestart. De totale subsidie aan deze proeftuinprojecten samen bedraagt 3.415.687,44 euro. De voorziene kosten zijn gelijk verdeeld over de drie jaar. De projecten organiseren zelf hun contacten met het

bedrijfsleven. Naast de onderzoeksinstellingen hopen we dat ook de achterliggende werkgeversorganisaties de nodige ruchtbaarheid geven aan hun leden over deze projecten. De 7 proeftuinprojecten moeten alleszins samen meer dan 500 bedrijven kunnen bereiken.

2. Gezien het belang van het thema Industrie 4.0 voor onze Vlaamse industriële bedrijven, is ook in 2018 een budget van 3,5 miljoen euro voorzien voor bijkomende proeftuinprojecten, in dezelfde geest maar gericht op complementaire thema's en/of sectoren.

VLAIO lanceerde begin augustus een open oproep voor nieuwe kandidaat-proeftuinprojecten, zie <https://www.vlaio.be/nl/andere-doelgroepen/industrie-40>. Gezien de Europese verplichtingen voor staatsteun, dienen de hoofdaanvragers organisaties te zijn voor onderzoek en kennisverspreiding die niet-economische activiteiten verrichten in deze projecten. Geïnteresseerde partijen kunnen een voorstel indienen tegen 25 september 2018. Na evaluatie door VLAIO, wordt einde 2018 een beslissing genomen over de te steunen projecten, die kunnen opstarten in 2019. De modaliteiten zijn dezelfde als voor de reeds goedgekeurde projecten.

3. In de context van de werking van de kerngroep en ter ondersteuning van beleidsvragen, werd door de transitie-manager recent nog een verslag opgesteld (april 2018, zie bijlage). In lijn met de aanpak om maximaal gebruik te maken van bestaand materiaal en de bedrijven niet extra te belasten, is hierin een kort overzicht opgenomen van de inschatting van de positie van België in internationale publicaties en van studies specifiek op Vlaanderen/België gericht. Verder is een kort overzicht toegevoegd van het landschap ter ondersteuning van de transitie in Vlaanderen.

Daarnaast blijven we in (internationale) contacten alert voor mogelijke modellen of aanpakken die toelaten een regio (en dus niet een individueel bedrijf) te positioneren. Voor internationale vergelijking zijn hierbij de interpretatie van het begrip industrie 4.0 en de beschikbaarheid van gegevens met een voldoende regelmaat belangrijke uitdagingen. Deze materie wordt ook door de kerngroep verder opgevolgd.

4. Voor de inventarisatie richten we ons op de competitieve steunkanalen voor onderzoeksinstellingen, clusters en andere ondersteunende organisaties waar VLAIO rechtstreeks bij betrokken is. Een overzicht van de nog lopende projecten is toegevoegd in bijlage. Daarnaast zijn er de activiteiten die door de onderzoeksinstellingen rechtstreeks worden beheerd en Europese projecten (zie https://cordis.europa.eu/projects/home_en.html). Vanzelfsprekend is dit een 'dynamisch' gegeven. Verder geldt ook hier de belangrijke bemerking dat er geen eenduidige definitie voor industrie 4.0 bestaat. Als ver in de keten wordt gegaan, kunnen ondersteunende technologische ontwikkelingen worden meegenomen, ook als hun bijdrage pas lange termijn is. Verder is Industrie 4.0 een facet van de innovatie en transitie in ondernemingen zodat ruimer opgezette projecten in deze materies ook een bijdrage leveren. De lijsten zijn dan ook een pragmatische keuze binnen de portfolio's van projecten voor de verschillende instrumenten.

In het algemeen zien we dat er een gestadige stroom van projecten is, met verschillende invalshoeken. Naast de eerder op technologie-ontwikkeling georiënteerde projecten, zijn er projecten die meer op de implementatie van industrie 4.0 concepten gericht zijn. Het is ook belangrijk op te merken dat toch een vrij breed gamma van thema's en industriële bedrijvigheden aan bod komt, wat een essentieel gegeven is in de bredere uitrol van de transitie.

Het is natuurlijk mogelijk om de inspanningen nog te versterken. We zien daarbij twee belangrijke uitdagingen:

- We willen zo veel mogelijk ondernemingen bereiken en hen verder laten evolueren binnen een digitale omgeving. Vandaar dat specifieke investeringen gedaan zijn in 2017 (en onderweg in 2018) in de proeftuinen waar bedrijven in direct contact kunnen komen en ondersteund worden rond deze thema's. We willen ons op dit vlak ook verder organiseren conform het concept van de Digital Innovation Hubs, dat in ontwikkeling is in Europese context.
 - Zoals andere toepassingsdomeinen, is Industrie 4.0 geënt op de sterke evoluties van onderliggende technologische ontwikkelingen. Op dit vlak is er een sterke internationale dynamiek, bijvoorbeeld rond Artificial Intelligence en Cybersecurity, waarvoor grote inspanningen worden geleverd. Om hierbij aan te sluiten, zullen bijkomende acties nodig zijn.
5. Het Nederlandse programma rond Industrie 4.0 'Smart Industry' werd opgestart in 2014. Het wordt getrokken door de werkgeverorganisatie FME, met medewerking van TNO, Kamers van Koophandel NI, Kon. Metaalunie en andere partners en gesteund door de Nederlandse overheid. De transitiecoördinator heeft sinds 2017 geregeld contact, o.a. in het kader van het Europees overleg rond Digitising European Industry en de Digital Innovation Hubs. Deze contacten zullen nog intenser worden gezien de belangrijke rol die Digital Innovation Hubs (DIH) zullen spelen in de Europese innovatiepolitiek de volgende jaren. Zowel Nederland als Vlaanderen hebben daarbij een goede uitgangspositie.

De Vlaams en Nederlandse partners in het veld kennen elkaar trouwens goed en zetten geregeld sterke internationale samenwerkingen op. Een concreet voorbeeld is het Interreg-project FOKUS, gecoördineerd door Agoria/Sirris en FME en met vijf andere Vlaamse en Nederlandse organisaties. Dit project is geïnitieerd binnen de ruimere samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland. Deze organisaties willen samen kennis en infrastructuur uitbouwen om bedrijven te ondersteunen in de transitie. Vanuit de transitiecoördinatie zal dit project actief worden opgevolgd, een voorwaarde trouwens voor aanvullende Vlaamse steun. In het najaar start anderzijds een Europees project op met o.a. Agoria en FME dat een uitbreiding inhoudt van het succesvolle Made Different-programma, oorspronkelijk ontwikkeld met Vlaamse steun.

Er zijn dus goede punctuele en projectmatige contacten met Smart Industry. Vermits in de in het voorjaar gepubliceerde agenda van Smart Industry de sterkere samenwerking met België is opgenomen, is er van beide kanten een wil om verder te gaan. We zullen daarom een nieuwe uitnodiging sturen aan onze Nederlandse collega's.

BIJLAGEN

1. Transitie Industrie 4.0, landschap in Vlaanderen (april 2018)
2. Overzicht van de lopende VLAIO-projecten relevant voor Industrie 4.0 (sept.2018)